

TALLERS DE PERIODISME CRÍTIC, SOCIAL I NO SEXISTA

PER UNA RECEPCIÓ
CRÍTICA DELS MITJANS

CURS 2023-2024



Tallers per donar recursos als i les joves a partir de 14 anys en matèria de lectura crítica dels mitjans; guiats per una periodista i totalment participatius. L'Associació de Dones Periodistes de Catalunya els impartim des del 2012 a centres educatius.

Els i les joves generalment són grans consumidors dels mitjans de comunicació i alhora desconexadors dels mecanismes que els regulen i dels factors que intervenen en la construcció de les notícies i els seus continguts. Això els situa en una posició de vulnerabilitat davant interessos comercials i/o ideològics; els fa **manipulables**.

El nostre objectiu és contribuir a la formació integral de les i els joves perquè **adquireixin un esperit crític envers els missatges que reben** i es generin **canvis en el seu imaginari col·lectiu** que fomentin relacions i comportaments igualitaris en una ciutadania plural, respectuosa i inclusiva.

L'educació és clau per a l'assoliment d'una societat més equitativa i justa, i en la qual dones i homes es relacionin en igualtat de condicions. Des de l'ADPC, amb aquests tallers, ens proposem donar recursos als i les joves en matèria de **lectura crítica dels mitjans** per contribuir a que puguin, independentment de la seva edat, sexe o origen, viure amb la major plenitud possible i en condicions d'igualtat, llibertat i respecte.

PER UNA RECEPCIÓ CRÍTICA DELS MITJANS

CURS 2023-2024

El per què d'aquest projecte

Com a periodistes professionals, des de l'ADPC apostem per afavorir l'autonomia i l'emancipació de la gent jove, i ho fem a través de la formació en els mecanismes de la informació i la comunicació.

Considerem que és possible contribuir, des del periodisme, a que les noves generacions prenguin més consciència del seu paper en la societat i de la seva capacitat per actuar.

Volem desemmascarar la influència que tenen els mitjans de comunicació en la construcció dels rols de gènere, així com incloure la perspectiva de gènere de forma transversal, en l'àmbit educatiu i periodístic, mitjançant la construcció d'un discurs integratiu. Per això mostrem a l'alumnat com la perspectiva de gènere és un element més en la construcció dels missatges i subratllem les implicacions de gènere presents en informacions sobre qualsevol àmbits (salut, economia...), així com oferim alternatives de llenguatge no sexista.

Amb aquests tallers estem col·laborant en una resposta integral vers la violència contra les dones per avançar en la seva eradicació. Treballem per una ciutadania més plural i que no reproduïxi prejudicis que sostinguin discriminacions, tot observant la representació als mitjans de diversos col·lectius.

Busquem que els i les joves en comprenguin les complexitats i vinculacions entre vida pública i privada que conflueixen en les xarxes 2.0. Treballem perquè les xarxes socials esdevinguin més que entreteniment per al jovent i que aquest sigui conscient de la seva repercussió social i del seu potencial per donar veu a la ciutadania.

A qui s'adrecen

- Educació secundària obligatòria (14-16 anys) 2n cicle (3r i 4t)
- Educació postobligatòria: batxillerat i cicles formatius grau mig (16-18 anys)
- Cicles Formatius Superiors
- Escoles d'Adults
- PFI (Programes de formació i inserció) i UEC (Unitat d'escolarització compartida)

Objectius

- Informar sobre els mecanismes i les rutines que regeixen el periodisme (línia editorial, públic, privat, interessos econòmics...) per potenciar l'esperit crític davant els mitjans de comunicació i desenvolupar una lectura crítica entre les i els joves, a través de l'anàlisi de material de premsa i audiovisual.
- Explicar què és la perspectiva de gènere i posar l'accent en com aquesta està pràcticament absent en el tractament de les notícies dels mitjans. Incidir en la influència que tenen els mitjans de comunicació en la construcció dels rols de gènere.
- Parlar dels prejudicis i els estereotips en la representació de les dones i els homes en els mitjans de comunicació: la perpetuació de rols, el tractament de la violència, el sexe, el cos, el pas del temps i la malaltia. I comprovar amb els i les joves en quina mesura determinats col·lectius (persones immigrades, infants, dones, joves, del quart món, amb discapacitat) estan o no representades en els mitjans i els enfocaments que reben.
- Tractar d'incorporar, per part de l'alumnat, la visió de gènere com un element més de perspectiva en la construcció dels missatges, en tots els àmbits de la vida com la salut, l'economia, la política, l'amistat, l'amor... Introduint els i les joves en el concepte del micro-masclisme i aconseguint una mirada transversal del tema.
- Analitzar el tractament de la violència de gènere contra les dones als mitjans fent una anàlisi crítica i treballar amb expressions no sexistes.
- Mostrar bones pràctiques dels mitjans de comunicació pel que fa al tractament del gènere.
- Fer una anàlisi de les xarxes socials, més enllà de la vessant lúdica, per prendre consciència de la seva repercussió social, els seus riscos (perpetuació de rols i estereotips, assetjaments, bullings, etc.) i el seu potencial, al mateix temps, per donar veu a la ciutadania.
- Contribuir a que els i les joves prenguin més consciència del seu paper en la societat i de la seva capacitat per actuar.

Durada i horari

Les sessions previstes són de 2 hores. L'horari de les sessions s'acorda amb el centre educatiu segons la conveniència del currículum escolar i la disponibilitat horària de les periodistes formadores.

Descripció de l'activitat

- La metodologia és essencialment participativa i pràctica.
- Els tallers busquen despertar de forma amena, a través de l'intercanvi i el debat entre iguals moderat per una experta, l'esperit crític dels nois i les noies sobre aquells missatges que estan rebent a través dels mitjans. Els coneixements i l'experiència que l'alumnat ja té sobre els mitjans són el punt de partida; es potencia la posta en comú d'allò que pensi cada persona.
- La periodista que imparteix el taller presenta dilemes en relació amb els mitjans i llança qüestions acompanyades d'exemples de fragments o peces curtes, escrites o audiovisuals, per a facilitar la reflexió i el debat a l'aula.
- Es treballen propostes sobre la selecció de temes noticiables, l'enfocament, les fonts per a consultar, el llenguatge, etc.

Continguts i estructura de les sessions

- En la primera part del taller s'introdueixen conceptes bàsics del periodisme i sobre els mitjans de comunicació de masses -origen, funcions, línia editorial, propietat-, que permeten situar-nos. També es van treballant conceptes com ara la diferència entre informació i opinió, l'ús de la imatge, qui protagonitza les notícies, els estereotips, la perspectiva de gènere, etc.
- Des de la premissa que els mitjans de comunicació construeixen la realitat, qüestionem el mite de l'objectivitat i parlem dels codis deontològics. Reflexionem sobre la creació i reproducció d'estereotips, l'ús del llenguatge, la presència de la diversitat.
- En la segona hora del taller aprofundim en el tractament de les qüestions de gènere i de la violència masclista, a través d'exemples periodístics i peces audiovisuals, i encetem un debat entre totes i tots.

Equipament necessari a l'aula

Per la realització dels tallers cal una aula equipada amb ordinador, connexió a internet i un projector per a la visualització del material didàctic i de recull periodístic.

Trajectòria dels tallers

Des de la primera edició dels Tallers el 2012, quan es va arribar a uns 181 alumnes de 3er i 4t d'ESO, hem anat ampliant el nombre de municipis, el d'INS i centres de formació on hem impartit tallers, així com el nombre de tallers i el d'alumnes que se n'han beneficiat. En la darrera edició 2022 al voltant de 560 alumnes d'una decena de centres educatius de diferents municipis han participat en els 23 tallers que hem realitzat.

Referències curriculars

L'Associació de Dones Periodistes de Catalunya

L'ADPC www.adpc.cat és una associació professional d'àmbit català, regulada per estatuts propis, que agrupa a dones que treballen en els mitjans de comunicació. Els objectius de l'ADPC s'orienten en la millora de la situació professional de les periodistes, d'acord amb la gènesi de la seva història. Els seus Estatuts van ser aprovats el mes de juny de 1992, convertint-se en la primera associació de dones periodistes de tot l'Estat espanyol. L'ADPC està vinculada a la Red de Periodistas Europeas, de què forma part des de 1993. Des de l'any 2005 és membre fundadora de la Xarxa Internacional de Dones Periodistes i Comunicadores. L'ADPC disposa de dos mitjans de comunicació, el diari digital www.donesdigital.cat i la revista monogràfica en paper *Donesdossier*.

Realitza recerques estables com l'Impacte de les recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació o la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual.

Periodistes que imparteixen els cursos

Cristina Mora: Llicenciada en Ciències de la Informació a la UAB. S'especialitza des dels seus inicis en el periodisme audiovisual guionitzant i realitzant una trentena de reportatges i documentals de temàtica social i cultural. Ha treballat en diferents mitjans de comunicació: Ràdio l'Hospitalet, BTV, XTVL, i en diverses productores audiovisuals: B.COM, Cuarteto PC, Esfera, Ètic Report, Videofon, Centre Promotor de la Imatge, Àrea de Televisió i "Maragda Mediàtica". Al Pati Produccions i Set Màgic, com a documentalista, guionista, [realitzadora](#) i productora. Atreta per la vessant del periodisme social viatja a la Índia on filma els projectes de la Fundació Vicente Ferrer i entrevista als seus líders i l'equip tècnic. Una estada en l'escola alternativa Brockwood Park School, Anglaterra, la contacta amb el món de l'educació i comença a desenvolupar tallers de vídeo amb infants i adolescents. Actualment treballa en diferents projectes audiovisuals i de formació a l'Associació de periodisme [Fora de Quadre](#). I col·labora amb l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya en l'elaboració d'articles des d'una visió de gènere. Desenvolupa tallers de "Periodisme crític i social" i de "Vídeo participatiu" a centres de formació formal i no formal.

Luisa Martínez-García: és Doctora en Comunicació Audiovisual i Publicitat i Màster en Teoria i Pràctica del Documental Creatiu, totes dues titulacions obtingudes en la Universitat Autònoma de Barcelona. És professora associada del Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat de la Universitat Autònoma de Barcelona. És col·laboradora de l'Institut de la Comunicació (INCOM-UAB). A més, és professora col·laboradora en el Màster de Mitjà social de la Universitat Oberta de Catalunya. Com a investigadora és especialista en: l'anàlisi de la representació mediàtica de la dona, les transformacions en l'ecosistema informatiu després de la digitalització: desinformació, postveritat, comunicació digital, xarxes socials i gènere.

Aurora Anton: Periodista i Educadora. Llicenciada en Periodisme i Humanitats, amb post-grau en Traducció. Conductora i guionista de programes i informatius a TV de l'Hospitalet i Canal Català. També ha treballat a RNE-Ràdio 4, COM Ràdio, Ona Catalana i Onda Cero Catalunya. Directora de tres documentals: “Dones descalces: Tabús i feminitat” (V Premi Mila de Periodisme i emès pel Canal 33 i BTV), “Dones admirables” (VI Premi Mila de Periodisme, seleccionat a la Mostra de Cinema de Màlaga, i emès per la XTVL i BTV) i “Històries de mare i filla” (emès pel Canal 33). Ha estat coordinadora de la secció internacional de Comunicació 21 i redactora a mitjans escrits com TeatreBCN, TeatroMadrid, La Razón, 20 minutos, Lanetro.com, Eldebat.com i la revista Dones. Autora dels llibres d'entrevistes “Què podemos esperar del Medio Ambiente?” i “¿Qué podemos esperar de la Medicina y la Salud” (Círculo de Lectores). Presentadora d'actes i moderadora de debats. Formadora en cursos de comunicació, escriptura i llengües. Blog: auroraanton.com

Marisa Camacho: Apassionada del món infantil i juvenil. Ha fet de monitora. Ha cursat un màster d'oci i temps lliure infantil i juvenil; un màster de coordinadora/directora de monitors/rs i un màster de coaching infantil i juvenil. Titulació d'administrativa polivalent. Administradora d'una empresa de serveis integrals, i esdeveniments per a ajuntaments i empreses, del sector públic i privat. Especialitzada en muntatges, producció, coordinació i optimització d'esdeveniments infantils i juvenils per a diversos ajuntaments de Catalunya, participant i col·laborant amb FEICAT/INSERCIÓN I Fira Europea d'Empreses d'Inserció, E-COMMERCE GI i Circuit de Catalunya. Ha impartit tallers de coeducació per diferents instituts de Barcelona. Ha participat en projectes de Realitat Augmentada, animació 3D digital i Realitat Virtual. Habilitats personals d'interpretació: durant dos anys s'ha format amb l'emblemàtic Boris Rostestein (l'últim director de teatre, prohibit de l'URSS).

**TALLERS DE
PERIODISME CRÍTIC,
SOCIAL I NO SEXISTA**

**PER UNA RECEPCIÓ
CRÍTICA DELS MITJANS**

CURS 2023-2024



**Si hi estàs interessada/interessat contacta
amb nosaltres a:**

adpc@adpc.cat

facebook.com/donesperiodistes

facebook.com/periodismecriticisocial

@ADPCdones